

Менеджмент освітньої організації

к.пед.н., доц.
Ковальська Вікторія
Сергіївна

Мета та завдання навчальної дисципліни

- *Мета:* оволодіння теорією та практикою результативного управління освітньою організацією у мінливих умовах соціально-економічного оточення.
- *Завдання:* формування сучасного системного мислення та комплексу спеціальних знань у галузі управління підсистемами освітньої організації у взаємозв'язку із зовнішнім середовищем.

У результаті вивчення навчальної дисципліни слухачі повинні знати

- сутність та особливості менеджменту освітньої організації;
- особливості еволюції менеджменту освітньої організації;
- системні правила менеджменту;
- методологію проектування системи менеджменту та управлінських процедур;
- комунікаційно-інформаційні аспекти діяльності менеджера освіти;
- критерії оцінювання раціональності в діяльності навчального закладу;
- основи стратегічного, інноваційного управління освітньою організацією

У результаті вивчення навчальної дисципліни слухачі повинні вміти

- визначати особливості освітньої організації як відкритої системи;
- визначати особливості менеджменту освітньої організації;
- проектувати систему менеджменту освітньої організації;
- визначати умови ефективної реалізації діяльності менеджера освіти;
- обирати та обґрунтовувати критерії оцінювання раціональності в діяльності навчального закладу;
- реалізовувати елементи стратегічного, інноваційного управління освітньою організацією

У результаті вивчення навчальної дисципліни слухачі повинні мати сформованими:

- здатність створення цілісної системи успішного управління освітньою організацією;
- здатність до професійної та особистої самоосвіти, проектування подальшого освітнього маршруту в сфері управління освітніми організаціями;
- здатність до управлінської діяльності на основі впровадження інноваційних управлінських методик

ЛІТЕРАТУРА

- Осовська Г.В. Менеджмент організацій :навч. посіб. / Г.В. Осовська, О.А. Осовський. - К.: Кондор, 2009. - 376 с.
- Крижко В. В. Теорія та практика менеджменту в освіті : навч. посіб. / В. В. Крижко. – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. – 256 с.
- Єльнікова Г. В. Управлінська компетентність / Г. В. Єльнікова. – К. : Ред. загальнопед. газ., 2005. – 128 с.
- Хриков Є. М. Управління навчальним закладом : навч. посіб. / Є. М. Хриков. – К. : Знання, 2006.
- Маслов В. І. Теоретичні основи педагогічного менеджменту : навч. посіб. / В. І. Маслов, В. П. Драгун, В. В. Шаркунова. – К. : УІПКККО, 1996. – 88 с.
- Мармаза О. І. Менеджмент в освіті: дорожня карта керівника : навч. посіб. / О. І. Мармаза ; Харк. нац. пед. ун-т ім. Г.С.Сковороди. – Х. : Основа, 2007. – 448 с.
- Семез А. А. Менеджмент в освіті : навч. посіб. / А. А. Семез ; Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. – Кіровоград, 2011. – 167 с.
- Векслер Е. М. Менеджмент якості : навч. посіб. / Е. М. Векслер, В. М. Рифа, Л. Ф. Василевич. – К. : Професіонал, 2008. – 320 с.
- Тягур Р. С. Основи менеджменту в освіті : навч. посіб. / Р. С. Тягур ; Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника. – Івано-Франківськ, 2007. – 106 с.
- Барліт О. О. Основи стратегічного менеджменту в освіті : навч. посіб. / О. О. Барліт, М. В. Елькін, М. М. Окса.. – Мелітополь : ММД, 2009. – 256 с.
- Особливості менеджменту у професійно-технічній освіті : навч. посіб. для студ. ВНЗ / В. В. Мельніченко. . – Миколаїв : КВІТ, 2006. – 237с.
- Мармаза О. І. Проектний підхід до управління навчальним закладом / О. І. Мармаза. – Х. : Основа, 2003. – 79 с.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

**Модуль 1. Теоретичні основи
менеджменту освітньої організації**

**Тема 1. Сутність менеджменту освітньої
організації та його еволюція**

**Тема 2. Організаційний механізм
менеджменту освітньої організації**

**Тема 3. Прийняття управлінських рішень в
освітніх організаціях**

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 2. Забезпечення функціонування системи менеджменту освітньої організації

Тема 4. Комунікації у системі менеджменту освітньої організації

Тема 5. Культура управління освітньою організацією

Тема 6. Стратегічне управління освітньою організацією

Тема 7. Інноваційне управління освітньою організацією

Модуль 1. Теоретичні основи менеджменту освітньої організації

Показник якості управління - звичайні люди, що роблять незвичайні речі

Пітер Друкер

Організація

- група людей, діяльність яких свідомо координується для досягнення загальної мети / спільних цілей

Характеристики організації:

1. Використання 4 основних видів ресурсів:

- людські ресурси;
- фінансові ресурси;
- фізичні ресурси (матеріально-технічне обладнання тощо);
- інформаційні ресурси.

Характеристики організації:

2. Відкрита система.

Ресурси для надання послуг беруться із зовнішнього середовища, а послуги, що надаються, реалізуються у зовнішньому середовищі.

Характеристики організації:

3. Розподіл праці в організації.

Горизонтальний розподіл праці - розподіл загальної роботи в організації на її складові частини. Результат - формування окремих підрозділів організації (відділи, кафедри, деканати тощо).

Вертикальний розподіл праці - діяльність з координації роботи підрозділів та окремих виконавців у середині підрозділів.

Діяльність з координації роботи людей на практиці визначають як:

УПРАВЛІННЯ

поширюється на велике коло різноманітних об'єктів, явищ і процесів

АДМІНІСТРУВАННЯ

управління державними установами або керування діяльністю апарата управління організацією

МЕНЕДЖМЕНТ

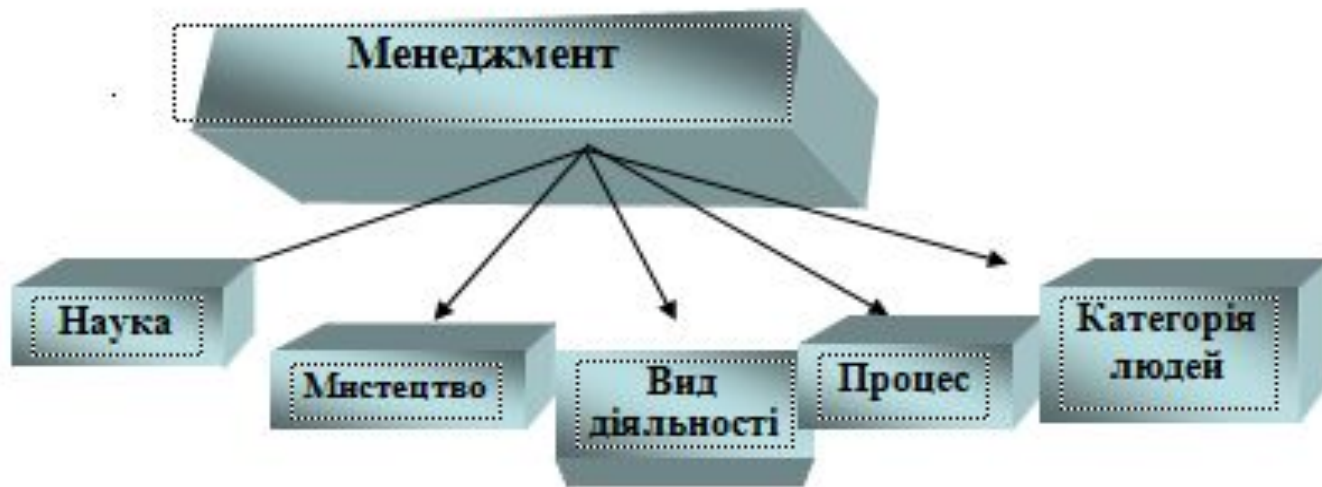
характеристика процесів управління організаціями

Менеджмент

Від латинського слова “manus” – рука) -
вміння дбайливо вести домашнє
господарство, майстерно володіти
засобами праці, вправно працювати

Американське трактування – уміння
об'їжджати коней.

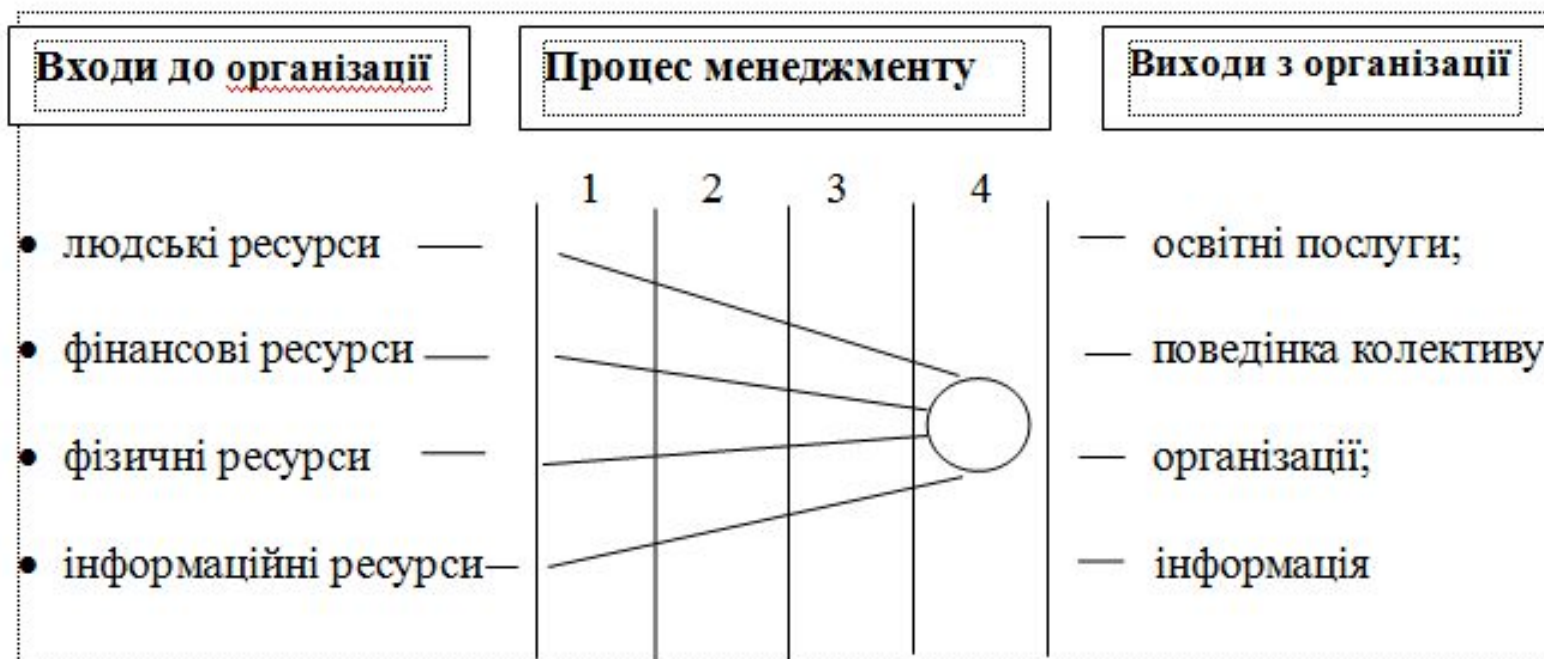
Поняття «менеджменту» у широкому розумінні

Менеджмент у вузькому розумінні

визначається з позицій системного підходу

Менеджмент освітньої організації

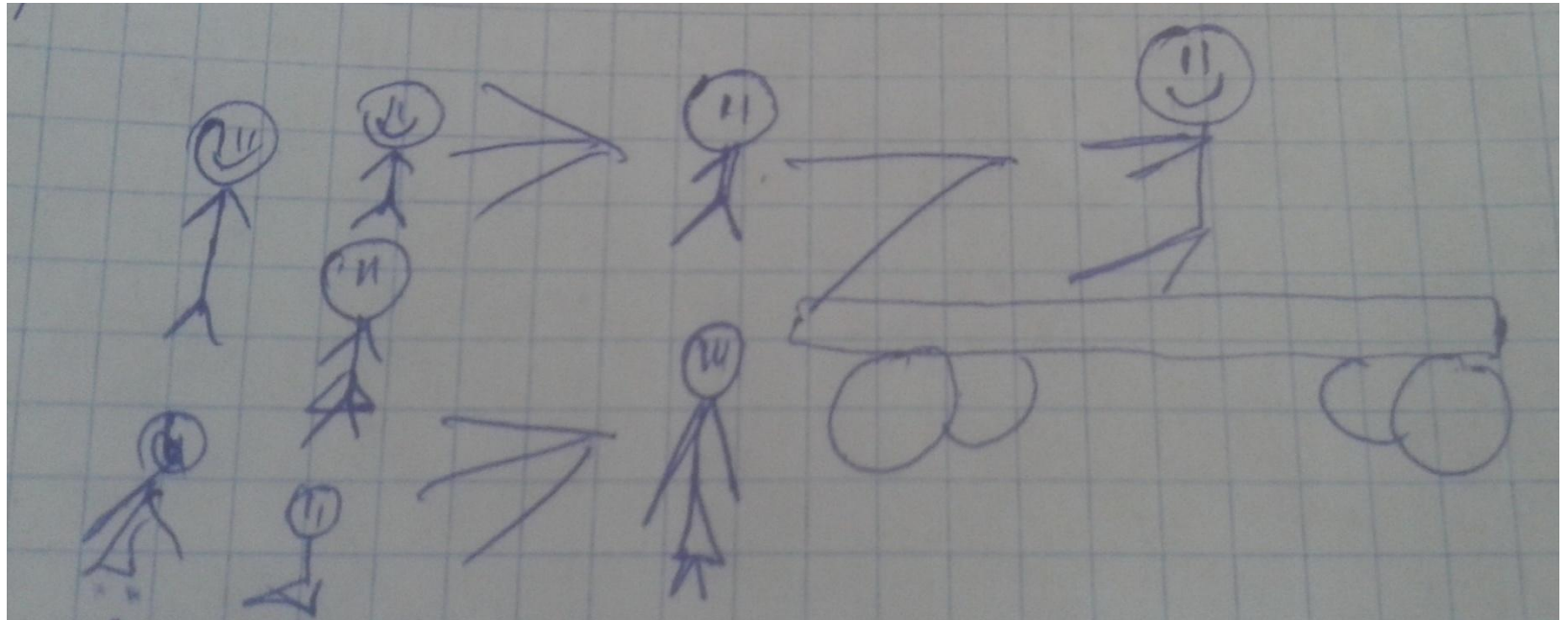
теорія і практика управління стратегічною галуззю національного господарства в ринкових умовах, об'єкт якої – процес управління освітніми системами

процес **використання і координації ресурсів** (людських, матеріальних, фінансових, інформаційних), що реалізується на основі комплексу принципів, методів, організаційних форм і технологічних прийомів управління освітньою організацією та спрямований на підвищення ефективності її функціонування й розвитку

ВІЗУАЛЬНИЙ ОБРАЗ ПОНЯТТЯ “МЕНЕДЖМЕНТ”

ВІЗУАЛЬНИЙ ОБРАЗ ПОНЯТТЯ “МЕНЕДЖМЕНТ”

ВІЗУАЛЬНИЙ ОБРАЗ ПОНЯТТЯ “МЕНЕДЖМЕНТ”

Принципи менеджменту освітньої організації

- Знання деяких принципів відшкодовує незнання деяких фактів
Клод Гельвецій
- Обставини мінливі, принципи ніколи.
Оноре де Бальзак

Принципи менеджменту освітньої організації

- Цілеспрямованість
- Раціональне поєднання прав, обов'язків і відповідальності
- Урахування потреб та інтересів
- Динамічна рівновага
- Ієрархічність
- Економічність
- Активізація
- Єдиновладдя
- Системність
- Зворотного зв'язку
- Демократизація

Методи менеджменту освітньої організації

система прийомів організації спільної діяльності учасників освітнього процесу щодо реалізації цілей, принципів та змісту управління

Економічні методи

1. *Економічні плани* (стратегічні, тактичні)
2. *Матеріальні стимули* (тарифні ставки, посадові оклади, доплати, надбавки, премії, дивіденди, цінні подарунки, дотації, компенсації, пільги)

Соціально-психологічні методи

- *Методи формування колективів та соціально-психологічного клімату в колективі*

забезпечують вплив на засадах добору його членів за характером, стажем, національністю, розташуванням кадрів на робочих місцях і т. ін.

- *Соціальні плани:*

створення сприятливих умов праці, забезпечення відпочинку, організації побуту, медичного обслуговування, охорони праці тощо.

- *Моральні стимули*

впливають через нагородження орденами, медалями, грамотами, присвоєння звань тощо.

Адміністративні методи менеджменту

- Організаційні способи впливу (закони, положення, статuti, нормування навчального навантаження, інструкції, правила, вимоги; акти, протоколи)
- Розпорядчі способи впливу (проекти наказів, проекти розпоряджень, вказівки)
- Дисциплінарні способи впливу (зауваження, догани, переміщення посадових осіб, звільнення)

ФУНКЦІ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТНЬОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

набір взаємозв'язаних дій, об'єднаних у відносно самостійний напрямок управлінської діяльності, серед яких виділяють:

ПЛАНУВАННЯ,
ОРГАНІЗАЦІЮ,
МОТИВАЦІЮ
КОНТРОЛЬ.

ПЛАНУВАННЯ

безперервний процес встановлення і конкретизації цілей розвитку всієї освітньої організації та її структурних підрозділів, визначення засобів їх досягнення, термінів і послідовності реалізації, відповідальних за виконання, розподілу ресурсів, що відображається у вигляді ПЛАНУ.

Зміст процесу планування полягає у пошуку відповідей на питання

- де освітня організація знаходиться у даний момент (який стан, яка ситуація)?
- чого освітня організація прагне досягти (куди вона прямує)?
- як освітній організації потрапити звідти, де вона є, туди, де вона прагне опинитися?

Мета планування

створення системи планових документів, які визначають зміст та певний порядок дій для забезпечення тривалого існування освітньої організації

Система планових документів:

- Стратегічні плани (головні цілі освітньої організації, стратегія використання ресурсів)
- Оперативні плани (стратегія деталізується у розрахованих на короткий термін рішеннях: що конкретно треба зробити, хто повинен це зробити, як це має бути зроблено)
- Бізнес-плани (доступність всієї необхідної інформації на самому початку процесу та терміни планування - 1-3 роки)

СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ

- містить *довгостроковий* напрям розвитку освітньої організації, який інтегрує місію, цілі, норми та дії в єдине ціле; визначає ресурсне забезпечення організації з урахуванням її внутрішніх переваг і недоліків, очікуваних змін і пов'язаних із ними дій конкурентів

Елементи стратегії:

- засоби адаптації організації до зовнішнього середовища
- спосіб розподілу обмежених ресурсів поміж окремими підрозділами
- визначення переваг організації порівняно з її конкурентами

Етапи стратегічного планування діяльності освітньої організації

1. *Формулювання місії освітньої організації*

Місія - головне призначення, чітко сформульована причина існування, які і формують основні напрями та орієнтири діяльності

Елементи місії освітнього закладу

- загальні (те, що властиве призначенню будь-якого навчального закладу),
- специфічні (те, що характерно для даного виду або даної модифікації освітньої установи, наприклад, школи, коледжу),
- унікальні (те, що є унікальною місією й призначенням даної організації й відрізняє її від усіх інших).

Приклади формулювання місії освітньої організації

- Створення нової системи гуманних взаємин між різними суб'єктами освітнього процесу.
- Відкриття простору для розвитку потенційних можливостей і самореалізації студентів.
- Виховання учня, готового до турботи про своє здоров'я й здоров'я навколишніх його людей, що володіє здоров'єзберігаючими технологіями.

МІСІЯ ПОВИННА

- бути підтриманою більшістю співробітників;
- направляти процес прийняття рішень, виявляючи певний вплив на освітню організацію й стиль діяльності;
- формулюватися таким чином, щоб можна було оцінити, у якій мірі діяльність відповідає загальним цінностям освітньої організації.

2. Визначення стратегічних цілей діяльності освітньої організації

специфічних результатів діяльності, яких організація планує досягти, конкурентної позиції, яку прагне зайняти організація на ринку освітніх послуг

Вимоги до формулювання стратегічних цілей

- цілі мають бути конкретними та вимірюваними;
- цілі мають бути зорієнтованими у часі;
- цілі мають бути реалістичними, досяжними, такими, що не перевищують можливостей освітньої організації;
- цілі мають бути не суперечливими, узгодженими, взаємопов'язаними;
- цілі мають бути сформульованими письмово.

Результатами діяльності навчального закладу при стратегічному плануванні є:

- Якість освіти
- Якість діяльності учасників освітнього процесу (умови навчання, якість харчування, система стимулювання)
- Якісні характеристики колективу освітньої організації, її команди, розвитку згуртованості, сумісності, організованості
- Розвиток системних характеристик освітньої організації (єдність підсистем, організаційна культура)

3. Аналіз зовнішнього середовища освітньої організації

процес оцінки зовнішніх щодо освітньої організації факторів, метою якого є:

- визначення сприятливих можливостей, тобто чинників, які можуть сприяти досягненню цілей організації;
- визначення загроз та небезпек для організації, тобто зовнішніх умов, які обмежують можливості організації у просуванні до встановленої мети.

Групи зовнішніх факторів:

- економічні:

стабільність економіки в країні,
фінансування освіти, дохід на душу
населення, платоспроможність споживачів
освітніх послуг

-технологічні:

інновації у галузі освіти, розвиток
педагогічних методик й технологій

Групи зовнішніх факторів:

- політичні:

стратегічні напрямки державної політики у галузі освіти, правове поле

соціальні:

контингент тих, хто навчається, та їхніх батьків; інфраструктура району, в якому розташований навчальний заклад; контингент викладачів, що приходять влаштовуватися на роботу; демографічна ситуація

4. Аналіз сильних і слабких сторін навчального закладу

процес оцінки факторів, які піддаються управлінню та контролю з боку освітньої організації, тобто факторів, обумовлених самою організацією та є результатом діяльності або бездіяльності її керівництва.

Сильні та слабкі сторони освітньої організації

Сильні сторони (+)	Слабкі сторони (-)
1. Специфічні, особливі якості навчального закладу у сфері: <ul style="list-style-type: none"> - надання освітніх послуг; - маркетингу, - персоналу, - дослідження та розробок тощо.	1. Яких якостей не вистачає навчальному закладу у сфері: <ul style="list-style-type: none"> - надання освітніх послуг; - маркетингу, - персоналу, - дослідження та розробок тощо?
2. Унікальні знання, технології, методики (патенти, know-how тощо)	2. Які ресурси є для навчального закладу дефіцитними?
3. Оригінальні ресурси, які використовує освітня організація	

SWOT-аналіз - процес аналізу зовнішнього та внутрішнього середовища освітньої організації

- **S (strenght)- сильні сторони навчального закладу стосовно певного питання або завдання**
- **W (weakness) - його слабкі сторони**
- **O (opportunitites) - сприятливі для навчального закладу можливості, які створює зовнішнє середовище і її очікувані зміни**
- **T (threats) - погрози, небезпеки, ризики для навчального закладу, які несе із собою це середовище.**

Приклад реалізації SWOT- аналізу

Можливості	Сильні сторони
є можливість одержати кваліфіковану методичну допомога	високий рівень мотивації колективу до змін у школі
ідею необхідності змін у школі підтримує велика кількість родин учнів	високий авторитет директора школи в колектив
у результатах змін у школі зацікавлені місцеві підприємства, які готові надати необхідну допомогу	
Зовнішнє середовище	Внутрішнє середовище

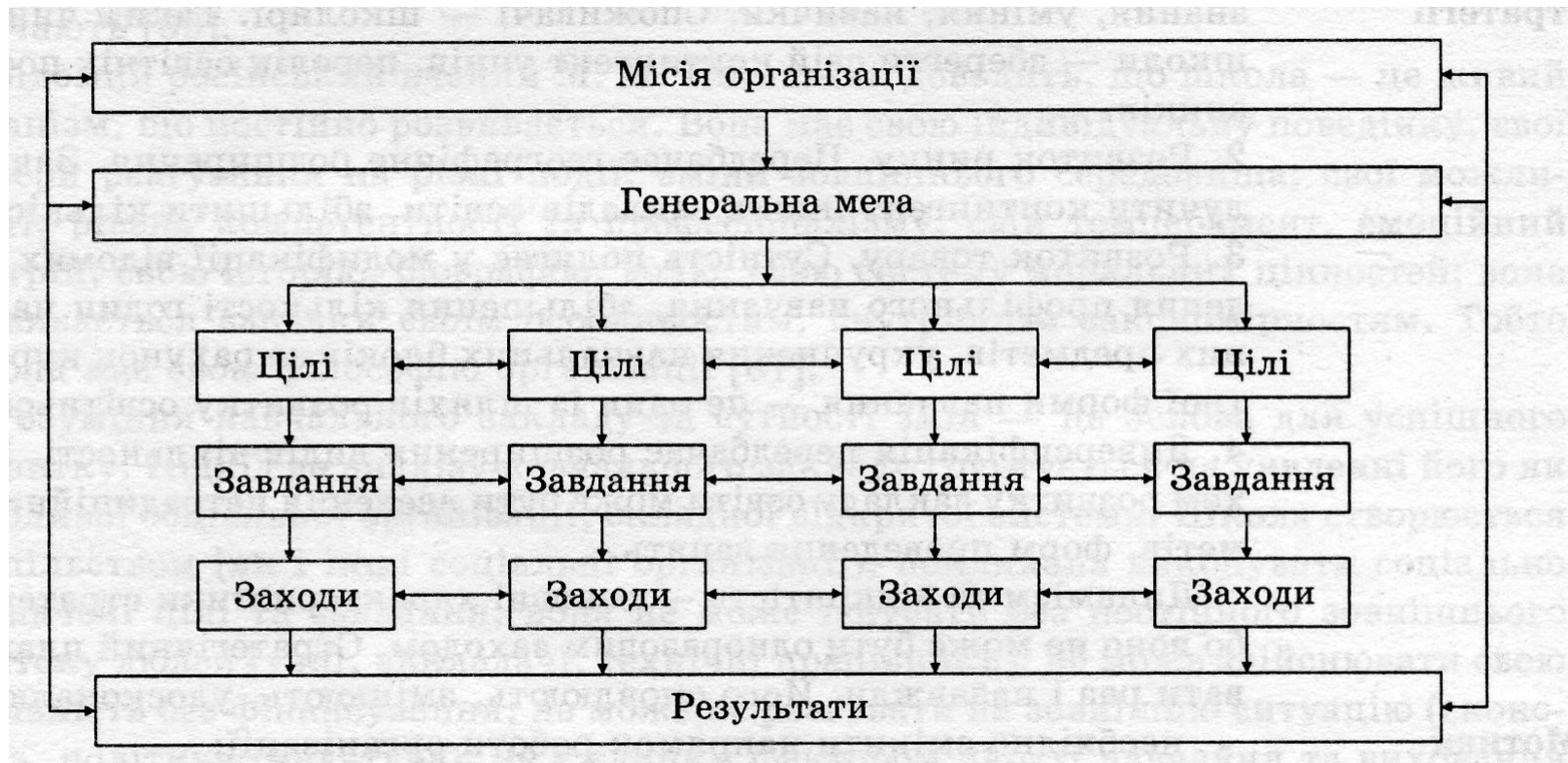
Приклад реалізації SWOT- аналізу

Погрози	Слабкі сторони
затримки з виплатами заробітної плати	відсутність необхідного досвіду інноваційної діяльності
вимоги районного комітету освіти, що не враховують потреби і можливості	перевага традиційних і застарілих підходів до освітнього процесу
можливість відтоку кваліфікованих учителів	непогодженість образу майбутнього школи в різних педагогів
Зовнішнє середовище	Внутрішнє середовище

5. Конкретизація стратегічних цілей освітньої організації та розробка заходів щодо їх досягнення

- Декомпозиція: місія → стратегічна мета → завдання → конкретна діяльність (заходи) → результати.

Декомпозиція стратегічної мети на основі дерева цілей

Декомпозиция стратегической цели

БІЗНЕС-ПЛАН

- нові економічні умови вимагають нових управлінських підходів у системі освіти;
- зростає конкуренція;
- умовою розвитку навчального закладу є визначення його перспектив

Бізнес-план

- письмовий документ, який містить опис дій, процедур щодо досягнення поставлених цілей в умовах обмеженості ресурсів; підводить підсумки ділових можливостей і перспектив й роз'яснює, як ці можливості можуть бути реалізовані наявною командою управлінців

Завдання бізнес – планування діяльності навчального закладу

- визначити напрями діяльності (освітні послуги, ремонтні майстерні, посередницькі послуги, комп'ютерне навчання);
- оцінити конкурентоспроможність товарів і послуг;
- оцінити відповідність працівників поставленим цілям;
- визначити склад маркетингових заходів щодо вивчення ринку послуг, їх рекламі;
- передбачити можливі ризики (проблеми);
- знайти можливості співробітництва з освітніми, банківськими й іншими установами

Структура бізнес-плану

1. *Резюме (вступна частина)* - ідея, що є основою розробки бізнес-плану, загальна характеристика навчального закладу й команди управління
2. *Опис галузей щодо потреби у професіях, за якими здійснюється підготовка у навчальному закладі*
3. *Опис навчального закладу* - місія, стратегічна мета освітньої організації, структура навчального закладу та його кадровий склад, результати SWOT – аналізу

Структура бізнес-плану

4. *Опис освітніх послуг*: перелік та характеристика освітніх послуг, що пропонуються навчальним закладом, з виділенням унікальної споживчої пропозиції закладу
5. *Маркетинговий аналіз діяльності навчального закладу*: загальна характеристика ринку освітніх послуг, виділення цільових ринків та аналіз конкурентів
6. *Організаційний план*: конкретний план дій реалізації основної ідеї бізнес-плану
7. *Фінансовий план* визначає спосіб досягнення цілей

Організація

функція управління, в межах якої здійснюється розподіл робіт поміж окремими робітниками та їх групами та узгодження їх діяльності

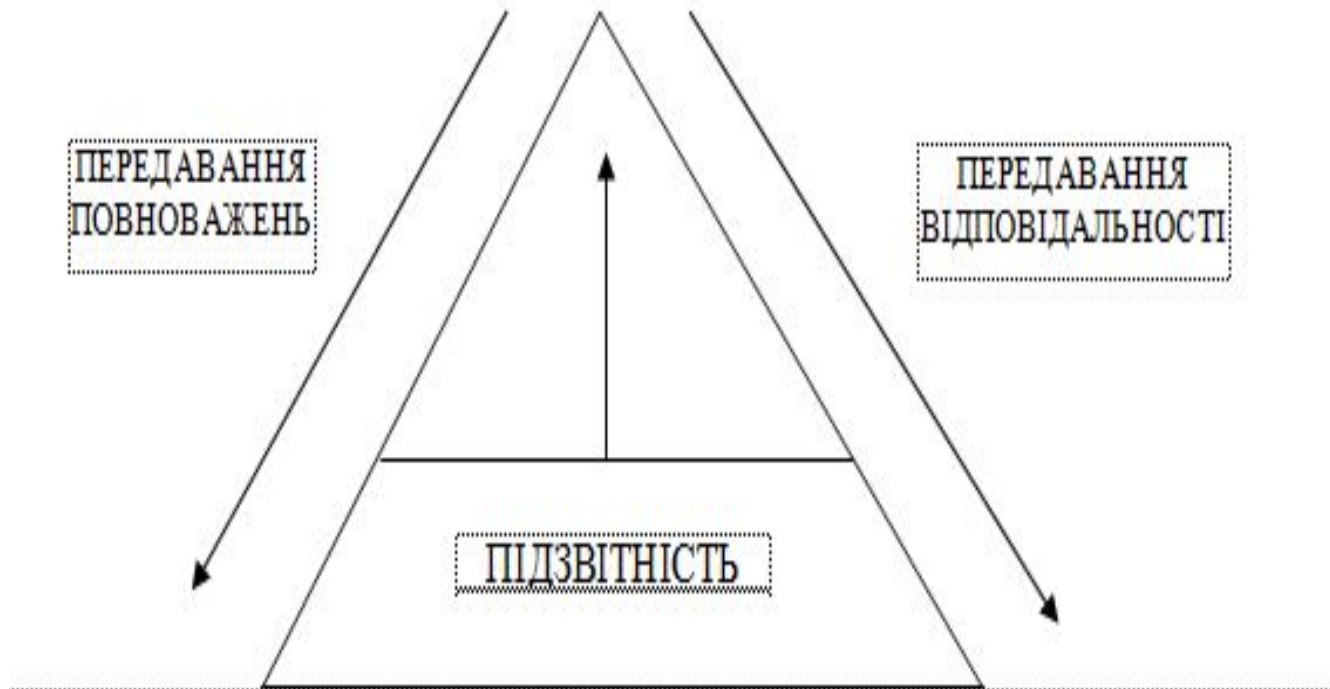
Складові організаційної діяльності менеджера освітньої організації

- 1. Делегування повноважень*
- 2. Встановлення діапазону контролю*
- 3. Створення механізмів координації*

1. Делегування повноважень

процес передавання керівником частини будь-якої своєї роботи та повноважень, необхідних для її виконання, підлеглому, який приймає на себе **відповідальність** за її виконання

Піраміда управління

2. Встановлення діапазону контролю

Класичний підхід

Норми керованості (діапазону контролю):

- норма на нижчих рівнях управління (30);
- норма на вищих рівнях управління (3-7).

Ситуаційний підхід:

- кожна управлінська ситуація характеризується великою кількістю змінних, які не дозволяють стверджувати, що існує оптимальна кількість підлеглих;
- у кожному конкретному випадку слід шукати причини, які обмежують діапазон контролю, ніж передбачати, що існує його загальноприйнята кількісна межа.

Тайм-менеджмент

технологія організації часу і підвищення
ефективності його використання

Персональная концепция времени

Изобразите ваше представление о времени в виде трех окружностей. Одна окружность - ваше представление о прошлом, вторая — о настоящем, третья — о будущем.

Правила:

1. В этом тесте вы оцениваете ваше собственное время.
2. Размер каждой окружности — произвольный (окружности не обязательно должны быть одинаковыми).
3. Расположение окружностей в пространстве друг относительно друга — произвольное (окружности могут пересекаться, быть вложенными одна в другую).
4. Не забудьте подписать, какая из окружностей символизирует ваше прошлое, какая — настоящее, а какая — будущее.
5. При выполнении этого теста главное — воображение и интуиция. Не раздумывайте долго, как вам изобразить окружности, — нарисуйте первый же вариант, что придет вам в голову!

Анализ результата

1. Время как линейная цепь отдельных событий:

2. Время как непрерывный ветвящийся поток альтернатив:

3. Время как постоянная величина, «пространство», «поле»:

Три типа концепции времени

	1. «Время – линейная цепь отдельных событий»	2. «Время – непрерывный ветвящийся поток альтернатив»	3. «Время – постоянная величина, пространство, поле»
Символическое изображение			
Ключевые признаки (главные тезисы внутренней философии)	Время – чуждая человеку абстракция, объективная закономерность, неумолимый враждебный механизм. Время необратимо, все что случается – однократно. Время отстранено от человека, постигается только разумом. Человек несвободен, зависим от времени	Время – переживаемый человеком поток реальных событий. Время пластично, можно замедлять, ускорять, обращать, повторять и др. Время – дружественный внутренний ресурс. Осваивается и постигается интуитивно. Человек свободен по отношению к своему времени	Время – сложная абстракция, которую человек принимает как принцип жизни, руководство к действию. Интеграция разума и чувства, свободы и зависимости. Время как объективный, но познаваемый и принимаемый человеком порядок. Это правила, следуя которым, человек становится мудрее и эффективнее
Проявления в повседневной жизни	<ol style="list-style-type: none"> 1) Краткосрочное планирование; 2) стремление к жесткому контролю времени с помощью авторитарных ритуалов; 3) минимизация желаний и планов; 4) работа на узкий конкретный результат; 5) упрощенное понимание причин и следствий событий. Стремление найти «главную причину» или сократить их число; 6) роли: «организатор», «исполнитель» 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Долгосрочное планирование; 2) гибкие адаптивные планы («органичное время»); 3) гибкий и неавторитарный контроль за временем; 4) максимизация желаний и планов; 5) работа на систему результатов. Способность предвосхитить краткосрочные и долгосрочные результаты; 6) комплексное понимание причин и следствий; 7) роли: «творец», «аналитик» 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Максимально гибкое и творческое отношение ко времени; 2) способность к долгосрочному планированию и детальной проработке краткосрочных планов; 3) слабость контроля времени; 4) стремление к «золотой середине» в желаниях, планах; 5) роль «прогнозиста» – человека, способного «чувствовать» веяние времени и «угадывать» ход развития событий

Правило 6 «П»

- правильное предварительное планирование предупреждает плохие показатели

Матрица приоритетов (метод Д. Эйзенхауэра)

Срочно	<p>Помехи, звонки</p> <p>Рутинная корреспонденция</p> <p>Срочные, неважные дела</p> <p>Рутинные встречи, собрания</p>	<i>Делегируй</i>	<p>Кризисные ситуации</p> <p>Внеплановые задачи</p> <p>Неотложные проблемы</p> <p>Проекты, у которых «горят» сроки</p>	<i>Делай</i>
Не срочно	<p>Мелочи, требующие много времени</p> <p>Рутинная корреспонденция</p> <p>Рутинные звонки</p> <p>«Похитители» времени</p> <p>Приятные занятия</p>	<i>Выброси</i>	<p>Превентивные действия</p> <p>Формирование отношений</p> <p>Поиск новых возможностей</p> <p>Планирование</p> <p>Отдых</p>	<i>Планируй</i>
Не важно			Важно	

Приемы тайм-менеджмента

1. **Научитесь говорить «нет»** («пожирателям» времени: выслушать чью-либо историю о хорошо проведенных выходных, принять незапланированного посетителя, разобраться в чужой проблеме)
2. **«Поедание слона»** (слон – глобальное дело, выполнить которое быстро невозможно, что требует разделения его на кусочки («бифштексы»))
3. **Метод «глотания лягушек»** (задачи не очень сложные и трудоемкие, но неприятные, не вызывающие положительных эмоций, выполнять в начале дня)

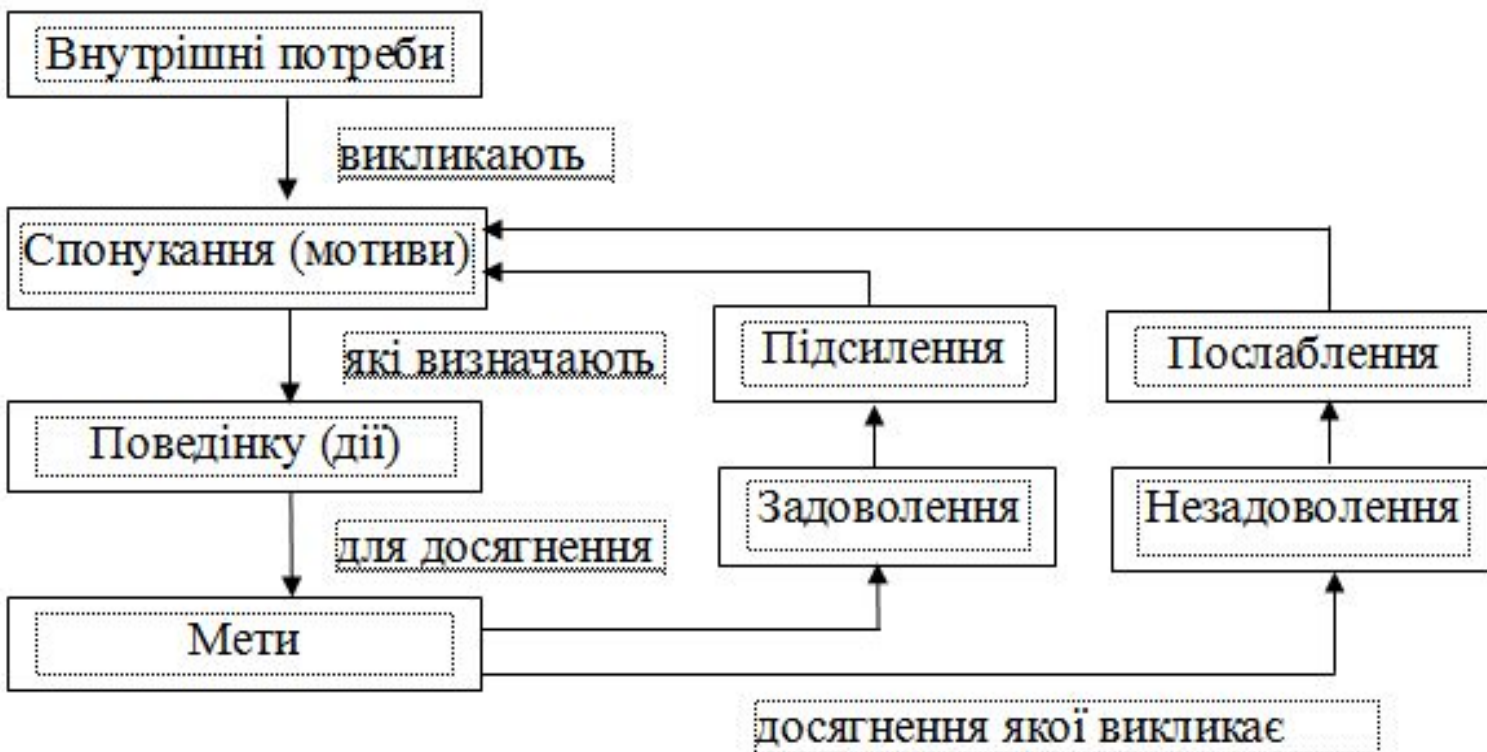
Мотивація як функція менеджменту освітньої організації

Мотивація у широкому розумінні – це процес спонукання працівників до діяльності для досягнення цілей організації.

Ефективна реалізація функції мотивації потребує

- усвідомлення того, що спонукає робітника до праці;
- розуміння того, як направити ці спонукання в русло досягнення цілей організації

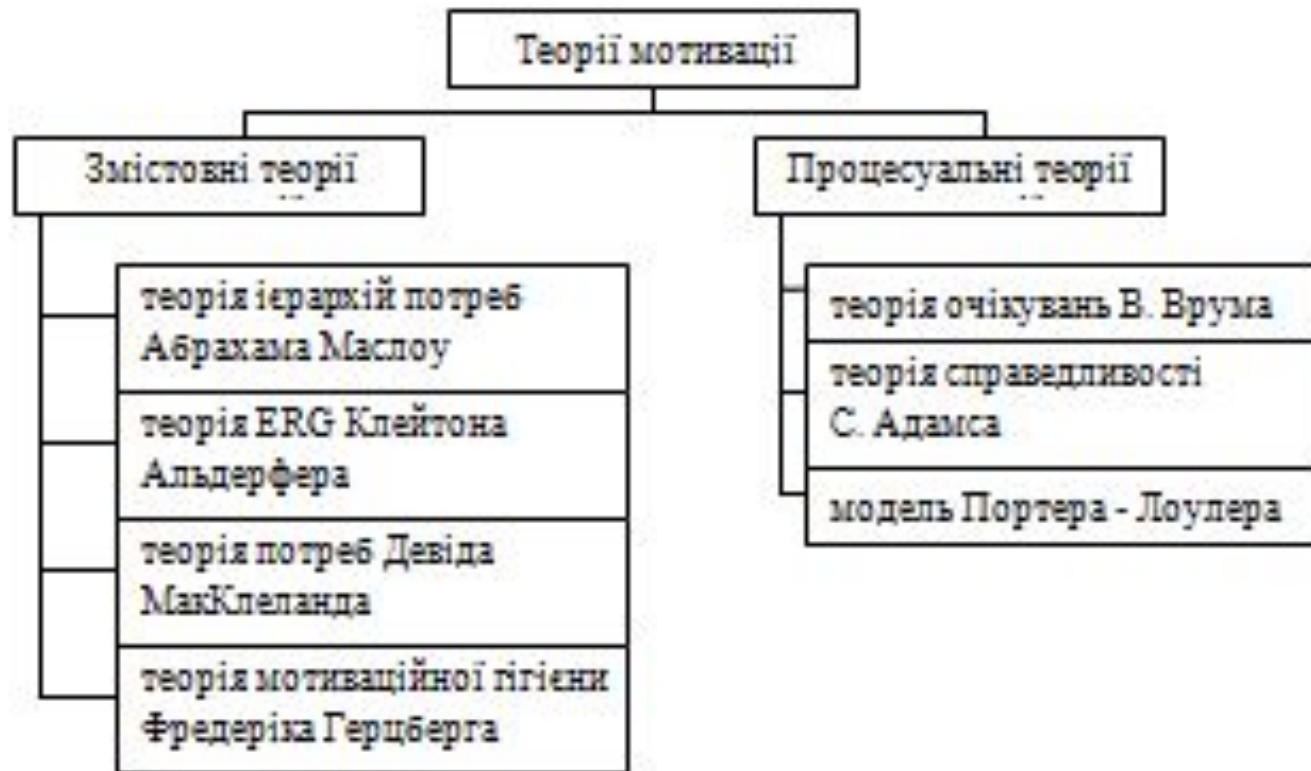
Спрощена модель процесу мотивації

Управління мотивацією

зводиться до створення умов, що дозволяють працівникам відчувати, що вони можуть задовольнити свої потреби такою поведінкою, яка забезпечує досягнення цілей освітньої організації

Класичні теорії мотивації

Напрями мотивації

- ГРОШІ
- ВЛАДА
- ТВОРЧИСТЬ
- СПІЛКУВАННЯ

Спонукає до дії - викликати емоцію.

Найбільш ефективна емоція - страх (принцип дії реклами).

Для освітньої організації - страх втраченої можливості.

Техніка успішної мотивації

1. Комплімент
2. Приєднання
3. Світле майбутнє
4. Вигоди
5. Втрачені можливості
6. Цейтнот
7. Немає перешкод
8. Наполегливість

Стратегічні заходи щодо формування мотивації

1. Причетність
2. Соціальний пакет
3. Навчання
4. Змагання
5. Подяка
6. Спільний відпочинок

Критерії оцінювання успішності мотиваційних заходів

- Індивідуальність
- Законність
- Часовий період
- Дозованість
- Витратність

Контроль як функція менеджменту освітньої організації

процес забезпечення досягнення цілей
освітньої організації шляхом постійного
спостереження за її діяльністю та усунення
відхилень, які при цьому виникають

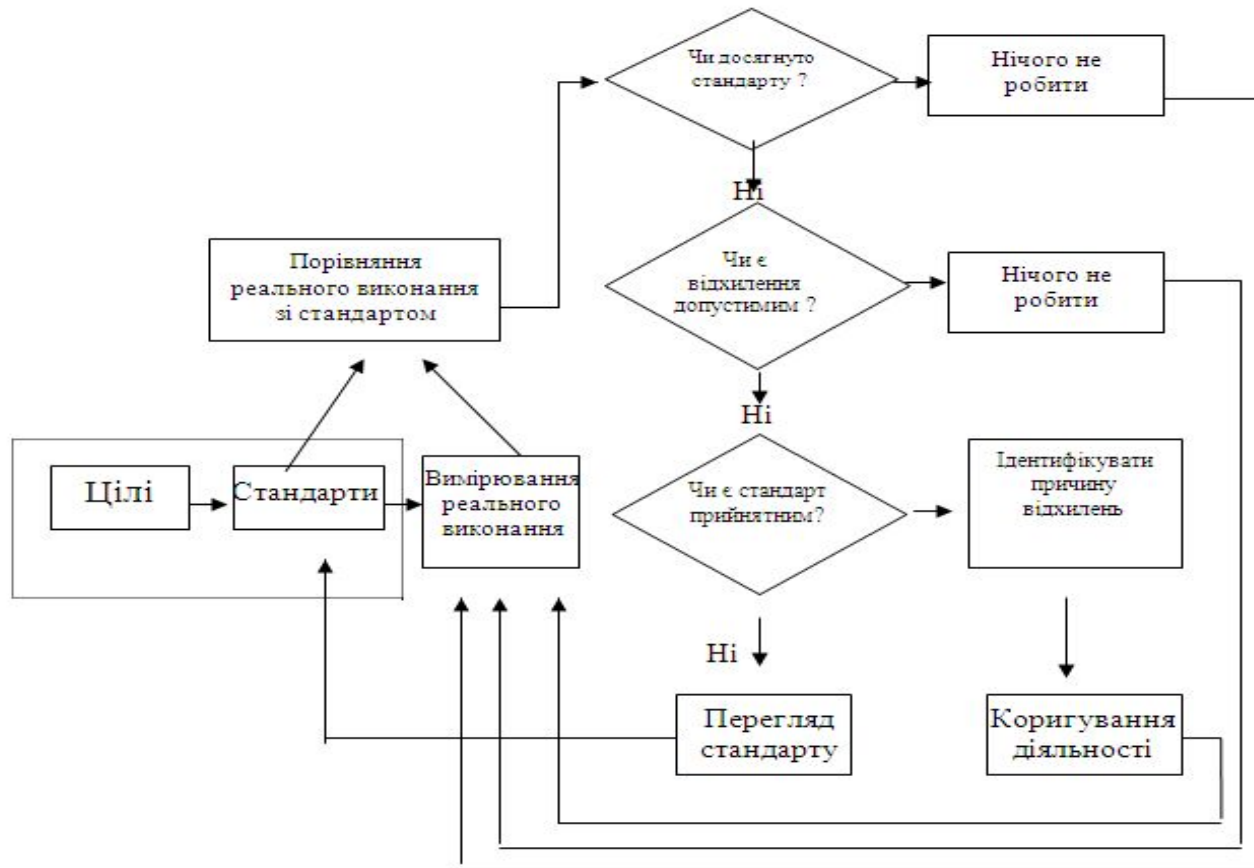
Етапи контролю

- вимірювання реальних процесів, що здійснюються в освітній організації;
- порівняння результатів реального виконання із заздалегідь встановленими стандартами;
- реакція на порівняння (коригуючі дії або зміна стандартів).

Методи вимірювання реальних процесів

- особисті спостереження
- статистичні звіти
- усні звіти підлеглих
- письмові звіти підлеглих

Модель процесу контролю

Результати контролю:

- фіксуються у вигляді довідки;
- обговорюються на нарадах, засіданнях;
- у документації відображаються зауваження і пропозиції перевіряючого;
- керівник навчального закладу або підрозділу з результатів контролю приймає рішення (покарати, заохотити, провести повторну перевірку, ...).

Критерії ефективної системи контролю

- *Точність*
- *Своєчасність*
- *Економічність*
- *Гнучкість*
- *Зрозумілість*
- *Обґрунтованість критеріїв*
- *Стратегічна спрямованість*
- *Особлива увага виняткам!*
- *Численність критеріїв*
- *Повинна бути такою, що підтримує коригуючі дії*

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИКОНАННЯ

Обґрунтувати й розробити програму удосконалення управлінської діяльності менеджера освіти за однією з функцій управління у вигляді:

- Тип навчального закладу:
- Рівень управління (посада, структурний підрозділ):
- Функція менеджменту:
- Проблеми, що виникають у процесі її реалізації:
- Опис авторської ідеї удосконалення:
- Обґрунтування її переваг:
- Визначення етапів впровадження авторської ідеї й необхідних ресурсів:
- Опис результатів її впровадження:

Інноваційне управління навчальним закладом

Інноваційний менеджмент – стійка сукупність дій з визначення цілей розвитку закладу, обґрунтування та прийняття рішень щодо впровадження новацій, організації інноваційної діяльності, мотивації та стимулювання суб'єктів інноваційного процесу.

ІННОВАЦІЯ

(лат. in — в, novus — новий) —
нововведення, цілеспрямована зміна, яка
викликає перехід системи із одного стану
до іншого

Інновація в освіті

процес створення, поширення й використання нововведень для розв'язання тих педагогічних проблем, які досі розв'язувались по-іншому

Джерела ідей розвитку закладів **ОСВІТИ**

- потреби країни, регіону, міста (району)
- директивні та нормативні документи органів влади та управління освітою
- досягнення, розробки всього комплексу наук про людину: педагогіки, психології, соціології, нейрофізіології і обов'язково - різних напрямків медицини
- педагогічна практика, передовий і масовий педагогічний досвід
- власний професійний досвід керівників і педагогів, інтуїція, практичне педагогічне мислення, тобто власна творчість

Педагогічні інновації у:

змісті навчання й виховання	формах і методах навчання й виховання	технологіях навчання й виховання
сучасні концепції; авторські навчальні програми, нова система оцінювання навчальних досягнень	«інтерактивні», дистанційні форми й методи навчання, виховання	телекомунікаційні, проектні, тренінгові технології

Організаційні інновації у:

змісті, формах, методах управління: стратегічне управління, колегіальна форма управління, методи творчої праці

структурі та технологіях управління (адаптивне управління, управління на основі “штучного інтелекту”)

Рівень нововведення:

- удосконалення, раціоналізація, модернізація, оптимізація;
- комбінаторні нововведення;
- принципово нові, радикального характеру технології навчання, виховання, розвитку тих, хто навчається, організації педагогічного процесу, управління закладом освіти.

Види управлінських нововведень:

- нові організаційні структури управління (різні служби, комісії, ради, експертні групи, кафедри, лабораторії тощо);
- нові управлінські функції (наукове консультування, експертна оцінка, організація експериментальної роботи, педагогічне проектування, встановлення договірних відносин із суб'єктами управління, залучення додаткових позабюджетних коштів);
- нововведення в організаційному механізмі реалізації управлінських рішень (відображаються в різних положеннях, інструкціях, договорах).

Інновація можуть бути реалізовані у
проектах (від латинського proectus – кидання
вперед).

Вимоги, що висуваються до інноваційного проекту:

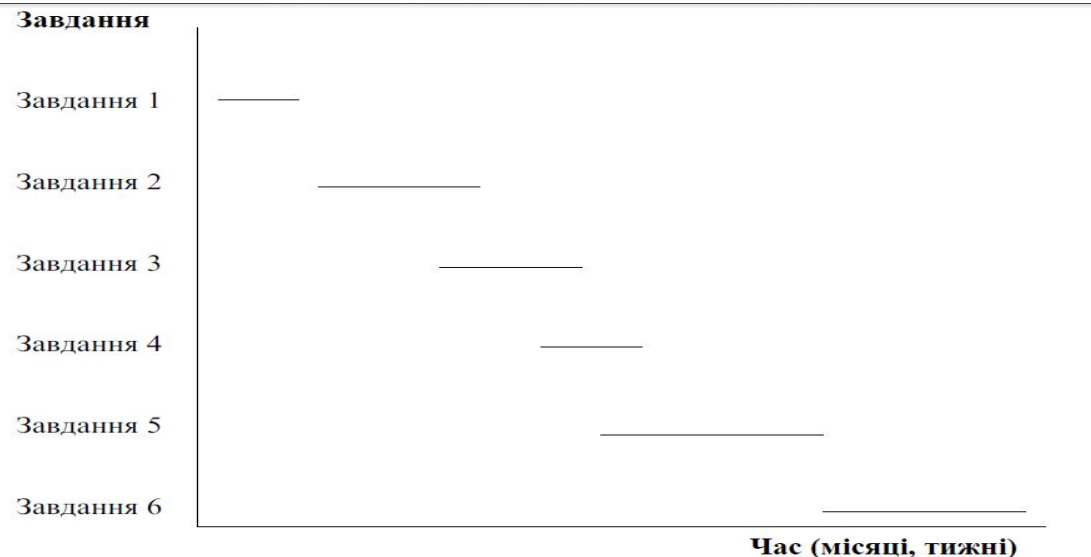
- Актуальність
- Реалістичність (урахування можливостей досягнення цілей)
- Цілісність (зазначити всі дії, що мають бути виконані для досягнення поставлених цілей, наявні і потрібні для цього ресурси)
- Контрольованість (досягнуті проміжні та кінцеві результати повинні підлягати якісному і кількісному вимірюванню).

Технологія розробки інноваційного освітнього проекту:

1. *Визначення мети проекту* - результату, що має бути отриманий при реалізації проекту за визначених умов та у певний час і може бути виміряний якісно та кількісно
2. *Визначення завдань проекту:* які саме заходи потрібно здійснити для реалізації проекту, складання їх переліку

Технологія розробки інноваційного освітнього проекту:

3. *Складання графіка реалізації проекту.*
Розташувати завдання проекту у певній послідовності. Починати малювати графік потрібно із завершального завдання, рухаючись справа наліво

Технологія розробки інноваційного освітнього проекту:

4. *Складання переліку завдань із реалізації проекту, формулювання їх очікуваних результатів*

№	Захід	Час виконання	Очікувані результати

Технологія розробки інноваційного освітнього проекту:

- 5. Розробка системи оцінювання проміжних і кінцевих результатів проекту з визначенням:*
- показників (те, чим вимірюватимуться досягнуті результати);
  - термінів оцінювання (часу проведення оцінювання);
  - людей, які здійснюватимуть оцінювання результатів.

Технологія розробки інноваційного освітнього проекту:

Види показників:

- кількісні – за кількістю зробленого (наприклад, відсоток, на який підвищиться успішність студентів внаслідок реалізації проекту);
- якісні – за зміною стану, якості об'єкта, на який було спрямовано реалізацію проекту (наприклад, мотивація учасників навчально-виховного процесу до підвищення його результативності)

Технологія розробки інноваційного освітнього проекту:

Оцінювання очікуваних результатів проекту

№	Захід	Час виконання	Очікувані результати	Оцінювання		
				показники	терміни	виконавець

Технологія розробки інноваційного освітнього проекту:

6. *Визначення людських ресурсів, необхідних для здійснення кожного заходу. Потрібно дібрати команду людей, які візьмуть участь у реалізації проекту, і розподілити між ними **відповідальність** за його реалізацію, тобто окреслити обов'язки кожного члена команди.*
7. *Визначення матеріально-технічних ресурсів, необхідних для здійснення кожного заходу*
8. *Складання бюджету проекту*

Вимоги до інноваційних перетворень

- Чим складніша зміна, тим менше ми можемо на неї впливати.
- Зміна – це подорож, а не схема (зміна нелінійна, перевантажена непевністю та захопленням).
- Проблеми – наші друзі (проблем не уникнеш, і ми не можемо вчитися без них).
- Зв'язок із ширшим середовищем обов'язковий для досягнення успіху (найкращі організації вчать зовні так само, як і всередині).
- Кожен є носієм змін (особисті думки і майстерність - найкращий засіб досягнення успіху).

(Фахівець з інноваційного менеджменту, директор Інституту освітніх студій Онтаріо Університету Торонто Майкл Фулла)